

LĒMUMI

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2020/2123

(2020. gada 11. novembris),

ar ko Vācijas Federatīvajai Republikai un Dānijas Karalistei piešķir atkāpi attiecībā uz projektu “*Kriegers Flak* – kombinēts elektrotīkla risinājums” saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/943 64. pantu

(izziņots ar dokumenta numuru C(2020) 7948)

(Autentisks ir tikai teksts dāņu un vācu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Regulu (ES) 2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu ⁽¹⁾ (“Elektroenerģijas regula”) un jo īpaši tās 64. pantu,

pēc dalībvalstu informēšanas par pieteikumu,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

- (1) 2020. gada 1. jūlijā Dānijas un Vācijas iestādes iesniedza Eiropas Komisijai lūgumu piešķirt atkāpi attiecībā uz projektu “*Kriegers Flak* – kombinēts elektrotīkla risinājums” (“KF”) saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 64. pantu.
- (2) Eiropas Komisija 7. jūlijā savā tīmekļa vietnē publicēja lūgumu piešķirt atkāpi ⁽²⁾ un aicināja dalībvalstis un ieinteresētās personas sniegt piezīmes līdz 2020. gada 31. augustam. Padomes Enerģētikas jautājumu darba grupā 2020. gada 13. jūlijā dalībvalstis tika arī informētas, ka ir iesniegts lūgums piešķirt atkāpi un ka var sniegt piezīmes.

2. KRIEGERS FLAK – KOMBINĒTS ELEKTROTĪKLA RISINĀJUMS

- (3) *Kriegers Flak* kā ģeogrāfisks apgabals attiecas uz rifu Baltijas jūrā, kas aptver Dānijas, Vācijas un Zviedrijas ekonomiskās zonas. Šis rifs rada apstākļus, ka jūra šajā vietā ir samērā sekla, un 2007. gadā Dānija, Vācija un Zviedrija puda interesi minētajā apgabalā attīstīt vējparkus. Sākumā pārvades sistēmu operatori (“PSO”) no visām trim dalībvalstīm novērtēja iespēju izstrādāt kopīgu projektu, kas apvienotu pasākumus šajā apgabalā. Kopš 2010. gada projektu, kurā paredzēts uzbūvēt vējparku, kas būtu savienots ar divām valstīm (tā dēvēto “hibrīdprojektu”), turpināja īstenot tikai Dānijas un Vācijas sistēmu operatori.
- (4) Saskaņā ar lūgumu piešķirt atkāpi KF kā hibrīdprojekta galvenais projektēšanas mērķis bija palielināt savienojumu starp vējparkiem un to attiecīgajiem sauszemes tīkliem izmantošanu, darot šo jaudu pieejamu starpzonu tirdzniecībai laikā, kad tā nav pilnībā pieprasīta, lai pārvadītu vējparku saražoto elektroenerģiju uz krastu.

⁽¹⁾ OV L 158, 14.6.2019., 54. lpp.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/derogation_decisions2020v1.pdf.

- (5) *Energinet.dk* (Dānijas PSO) un *50Hertz* (Vācijas PSO šajā jomā) 2010. gada beigās parakstīja dotāciju līgumu par ieguldījumu 150 miljonu EUR apmērā no līdzekļiem, ko piešķir saskaņā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai ("EEPEA"). KF 2013. gadā tika iekļauts arī pirmajā kopīgu interešu projektu ("KIP") sarakstā, kas pievienots Komisijas Deleģētajai regulai (ES) Nr. 1391/2013 ⁽³⁾. KF koncepcija, tostarp koncepcija par paredzēto elektroenerģijas plūsmu apstrādi pārslodzes gadījumā ("pārslodzes vadība"), ir jautājums, kas ticis plaši apspriests ar iesaistītajiem valstu energoregulatoriem un apskatīts arī saziņā ar Eiropas Komisiju.
- (6) KF kā plašāks projekts apvieno šādus elementus (sk. arī 1. attēlu tālāk):
- a) vējparki *Baltic 1* un *Baltic 2*, kuri abi atrodas Vācijas teritorijas apgabalos Baltijas jūrā. *Baltic 1* tika nodots ekspluatācijā 2011. gadā, un tā jauda ir 48 MW. *Baltic 2* tika nodots ekspluatācijā 2015. gadā, un tā jauda ir 288 MW;
 - b) nosaukums *Kriegers Flak* ir dots arī vējparkam, kas atrodas Dānijas teritorijas apgabalos Baltijas jūrā. Šo vējparku ar jaudu 600 MW ir paredzēts nodot ekspluatācijā 2022. gadā;
 - c) tīkla savienojums no Vācijas vējparkiem līdz Vācijas krastam ar jaudu apmēram 400 MW, izmantojot maiņstrāvu ar 150 kV spriegumu 136 km attālumā, tika nodots ekspluatācijā attiecīgi 2011. un 2015. gadā;
 - d) tīkla savienojums no Dānijas vējparka līdz Dānijas krastam (*Denmark 2* tirdzniecības zonā) ar jaudu 680 MW, izmantojot maiņstrāvu ar 220 kV spriegumu 77–80 km attālumā, tika nodots ekspluatācijā 2019. gadā;
 - e) pretslēguma pārveidotāja stacija *Bentwisch*, Vācijā, nodrošina asinhronu Ziemeļvalstu un kontinentālo sinhrono zonu savienojumu;
 - f) divi augstsprieguma maiņstrāvas kabeli savieno vējparkus *Kriegers Flak* un *Baltic 2*, ar jaudu 400 MW 24,5 km attālumā;
 - g) lai sasaistītu *Kriegers Flak* un *Baltic 2* platformas, abas atkrastes platformas bija jāpaplašina;
 - h) starpsavienotāja ekspluatācijas galvenais pārzinis ("SEGP"). SEGP reālā laikā pārtrauga slodzes plūsmu caur pretslēguma pārveidotāja staciju, sāk kompensācijas tirdzniecību, rodoties pārslodzei vēja elektroenerģijas ieguves dēļ, ja tā ir lielāka par paredzēto, sāk atkrastes vējparku jaudas samazināšanu, ja tas ir nepieciešams kā galējais līdzeklis, un pielāgo sprieguma un reaktīvās jaudas iestatījuma vērtības pretslēguma pārveidotāja stacijā, lai nodrošinātu sprieguma stabilitāti. Turklāt tas katru stundu prognozē atlikušo pārvades jaudu, kas jādara pieejama tirgū.
- (7) Attiecībā uz iepriekš minētajiem aktīviem – lūgumā piešķirt atkāpi netiek uzskatīts, ka vējparki formāli ir KF projekta daļa (tāpēc tiek uzskatīts, ka uz šo projektu attiecas tikai pārvades tīkla aktīvi, t. i., c)–h) aktīvi).

⁽³⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) Nr. 1391/2013 (2013. gada 14. oktobris), ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes, attiecībā uz Savienības kopīgu interešu projektu sarakstu (OV L 349, 21.12.2013., 28. lpp.).

1. attēls

KF projekta apgabala karte un svarīgākie sistēmas elementi

- (8) Turklāt tikai e)–h) aktīvi ir tieši saistīti ar valstu tīklu “apvienošanu”. Tāpēc tikai šie aktīvi (1. un 2. attēlā atzīmēti kā “KF CGS aktīvi”) tika līdzfinansēti no ES fondu līdzekļiem.

2. attēls

KF CGS aktīvi

3. LŪGTĀS ATKĀPES

- (9) Visu lūgto atkāpju mērķis ir piešķirt KF sistēmas jaudu uz tirdzniecības zonu robežas starp Denmark 2 (DK 2) un Vācijas–Luksemburgas (DE–LU) tirdzniecības zonām, piešķirot prioritāti atkrastes vējparkiem, kas tieši saistīti ar KF sistēmu.

- (10) Pieteikuma iesniedzēji attiecībā uz KF sistēmu lūdz piešķirt atkāpi no vairākām prasībām, kas aprakstītas tālāk un kas visas attiecas uz tirdzniecībai pieejamo minimālo jaudu saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktu.

3.1. Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punkts

- (11) Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā ir noteikts, ka pārvades sistēmas operatori neierobežo starpsavienojuma jaudas apjomu, kas jādara pieejams tirgus dalībniekiem, lai novērstu pārslodzi pašu tirdzniecības zonā, vai jāizmanto kā līdzeklis to plūsmu vadībai, kuru izcelsme ir iekšēji darījumi tirdzniecības zonās. Šo punktu uzskata par izpildītu attiecībā uz robežām, kurām piemēro koordinētas neto pārvades jaudas pieeju, ja minimālā jauda vismaz 70 % apmērā no pārvades jaudas, ievērojot darbības drošības robežas pēc bojājumsituāciju atskaitīšanas, kā noteikts saskaņā ar jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijām, ir pieejama starpzonu tirdzniecībai. Vācijas un Dānijas iestādes lūdz, lai šo minimālo procentuālo daļu neattiecinātu uz kopējo pārvades jaudu, ievērojot darbības drošības robežas pēc bojājumsituāciju atskaitīšanas. Tā vietā tā būtu jāattiecina tikai uz jaudu, kas paliek pāri pēc tam, kad ir atņemta visa jauda, kas vajadzīga produkcijas pārvadei no vējparkiem, kuri savienoti ar KF sistēmu, uz krastu ("atlikusī jauda").
- (12) Tādējādi, ja pārvades jauda ir 400 MW, 320 MW jau ir nepieciešami vēja enerģijas pārvadei uz krastu, tāpēc saskaņā ar lūgumu piešķirt atkāpi 16. panta 8. punktā izklāstītās prasības būtu jāattiecina tikai uz 80 MW. Tātad saskaņā ar Vācijas un Dānijas iestāžu pausto viedokli, ja vismaz 70 % no 80 MW būtu darīti pieejami starpzonu tirdzniecībai, vajadzētu uzskatīt, ka tas ir pietiekami, lai tiktu izpildītas Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā izklāstītās prasības. Jauda, kas atskaitīta no kopējās jaudas pirms tirdzniecībai pieejamās minimālās jaudas aprēķināšanas attiecībā uz nākamās dienas termiņu, ir jābalsta uz abu PSO vēja enerģijas produkcijas prognozēm nākamās dienas posmā. Neizmantoto jaudu pēc nākamās dienas jaudas piešķiršanas dara pieejamu tekošās dienas tirgū.
- (13) Jāatzīmē, ka šī pieeja, kā norādīts lūgumā, pašlaik ir iekļauta jaudas aprēķināšanas metodikā *Hansa* jaudas aprēķināšanas reģionam attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas termiņu. *Hansa* jaudas aprēķināšanas reģions ietver *Kriegers Flak* projektu. Par *Hansa* reģiona jaudas aprēķināšanas metodiku *Hansa* reģiona valsts regulatīvās iestādes vienojās 2018. gada 16. decembrī. Reģiona kompetentās valsts regulatīvās iestādes vēl nav spējušas vienoties par *Hansa* jaudas aprēķināšanas reģiona jaudas aprēķināšanas metodiku attiecībā uz nākotnes laikposmu un par atjauninātu metodiku attiecībā uz nākamās dienas un tekošās dienas termiņiem, jo īpaši tāpēc, ka nav panākta vienošanās par pieeju jaudas aprēķināšanai attiecībā uz *Kriegers Flak* starpsavienotāju. Tāpēc termiņš vienošanās panākšanai tika pagarināts, cerot, ka, izmantojot pašreizējo atkāpes procedūru, tiks gūta skaidrība (*).

3.2. Elektroenerģijas regulas 12., 14., 15. un 16. pants

- (14) Elektroenerģijas regulas 12., 14., 15. un 16. pantā vairākos gadījumos ir izdarīta atsauce uz pieejamās jaudas minimālo līmeni, kā noteikts 16. panta 8. punktā. Vācijas un Dānijas iestādes lūdz atkāpi, lai panāktu, ka šajos pantos norādītais minimālais jaudas līmenis atspoguļo minimālo līmeni tā, kā aprēķināts iepriekš, t. i., 70 % no atlikušās jaudas.
- (15) Komisija neuzskata, ka tie ir atsevišķi lūgumi piešķirt atkāpi. Svarīgi ir tas, ka Elektroenerģijas regulas 64. panta 1. punktā ir noteikts, ka netiek pieļautas atkāpes no Elektroenerģijas regulas 12. pantā izklāstītajiem noteikumiem. Tomēr, ciktāl, īstenojot atkāpi no 16. panta 8. punkta noteikumiem, rezultāts ir atšķirīga minimālā jaudas līmeņa aprēķināšana, visas atsauces uz šo minimālo vērtību minētajā regulā ir jāsaprot kā atsauces uz vērtību, kas noteikta lēmumā par atkāpi.

(*) Sk. Energoregulatoru sadarbības aģentūras (ACER) 2020. gada 7. februāra lēmumu 6/2020 par *Hansa* jaudas aprēķināšanas reģiona regulatīvo iestāžu lūgumu pagarināt periodu, kas nepieciešams, lai panāktu vienošanos par ilgtermiņa jaudas aprēķināšanas metodiku, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Individual%20decisions/ACER%20Decision%20006-2020%20on%20extension%20Hansa_LT_CCM.pdf.

3.3. Tīkla kodeksi un vadlīnijas

- (16) Pamatojoties uz lūgumu, šī atkāpe ir jāņem vērā arī attiecīgajos jaudas aprēķināšanas procesos saskaņā ar Komisijas Regulu (ES) 2015/1222 ⁽³⁾, ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības ("JPPV") vadlīnijas, Komisijas Regulu (ES) 2016/1719 ⁽⁴⁾, ar ko izveido nākotnes jaudas piešķiršanas ("NJP") vadlīnijas, un Komisijas Regulu (ES) 2017/2195 ⁽⁵⁾, ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas ("EB") vadlīnijas. Ciktāl tiek lūgtas atkāpes no metodikām, kas pieņemtas saskaņā ar šīm Komisijas regulām, tiek uzskatīts, ka šādi lūgumi ir nevis atsevišķi lūgumi piešķirt atkāpi, bet gan lūgumi, kas pēc būtības ir saistīti ar attiecīgo lūgumu piešķirt atkāpi no Elektroenerģijas regulas. Ciktāl atkāpes dēļ Elektroenerģijas regulas noteikums nav attiecināms vai ir tikai daļēji attiecināms uz projektu, nav piemērojamas arī metodikas, kas pieņemtas saskaņā ar zemāka līmeņa tiesību aktiem un attiecas uz šo Elektroenerģijas regulas noteikumu vai balstās uz to.
- (17) Lūgumā piešķirt atkāpi papildus noteikts, ka jaudas rezervēšana ilgtermiņa tirgū balstās uz jaudu, kas paliek pāri pēc uzstādītās vēja enerģijas jaudas atskaitīšanas. Jaudas rezervēšana pārējās tirgus laika vienībās balstās uz jaudu, kas paliek pāri pēc prognozētās vēja enerģijas padeves atskaitīšanas. Lai gan lūgumā ir noteikts, ka visās tirgus laika vienībās ir jānovērš atkrastes vējparku jaudas samazināšana (to saprot kā tādu, kas attiecināma tikai uz vējparkiem *Baltic 1*, *Baltic 2* un *Kriegers Flak*), ko rada pārrobežu jaudas rezervēšana starpzonu tirdzniecībai, Komisija saprot, ka šis lūgums ir paredzētais rezultāts, kas radies sakarā ar citām lūgtajām atkāpēm un aprakstīto pieeju jaudas aprēķināšanai un piešķiršanai, nevis lūgums piešķirt atsevišķas atkāpes. Konkrētāk, lūgumā ir skaidri noteikts, ka piešķirtā jauda būtu stingri jāievēro, tādējādi nevienam piešķirto pārvades jaudu nedrīkst samazināt, lai novērstu atkrastes vējparku jaudas samazināšanu.

3.4. Lūgtās atkāpes ilgums

- (18) Lūgumā piešķirt atkāpi tiek lūgts, lai šī atkāpe stātos spēkā līdz ar KF nodošanu ekspluatācijā, kas gaidāma 2020. gada 3. ceturksnī, un būtu piemērojama "uz laiku, kamēr vējparki *Baltic 1*, *Baltic 2* un *Kriegers Flak* ir savienoti ar KF". Vēlāk tajā ir izdarīta atsauce uz laika ierobežojumu "kamēr šie atkrastes vējparki darbojas un ir savienoti ar sistēmu".
- (19) Komisija to saprot tādējādi, ka atsauce ir veikta attiecībā uz vējparkiem, jo tie pašlaik jau pastāv, vai attiecībā uz vējparku *Kriegers Flak*, kura darbību plānots sākt tuvākajā laikā. Tādējādi attiecībā uz jauniem vējparkiem, pat ja tie būtu izveidoti, izmantojot tālākas investīcijas esošajos vējparkos, to prognozētā produkcija netiktu atskaitīta no kopējās pārvades jaudas pirms atlikušās jaudas aprēķināšanas.

4. PIEZĪMES, KAS SAŅEMTAS APSPRIEŠANAS LAIKĀ

- (20) Apspriešanas laikā Komisija saņēma piezīmes no piecām dažādām ieinteresētajām personām, kā arī no vienas dalībvalsts.
- Četros no sešiem iesniegumiem lūgtā atkāpe tika atbalstīta vai vismaz tika pausta izpratne par to, lai gan divos no šiem iesniegumiem tika lūgts noteikt atkāpei skaidrus laika ierobežojumus, vienā no tiem – ar mērķi projektu ātri pielāgot EŠ tiesību aktu satvaram. Citā iesniegumā netika pausts viedoklis par pašu lūgumu piešķirt atkāpi, savukārt sestajā iesniegumā tika atbalstīta atkāpes noraidīšana un – kā otrs labākais risinājums – tika ierosināts to ierobežot īsā termiņā.
 - Attiecībā uz iespējamās atkāpes ilgumu – divos no četriem iesniegumiem, kuros atbalstīta atkāpes piešķiršana, tika ierosināts, ka atkāpei vajadzētu aptvert pievienoto vējparku visu darbības laiku, vienā iesniegumā tika ierosināts precizēt atkāpes ilgumu, nenosaucot konkrētu termiņu, savukārt vēl vienā iesniegumā tika pausts viedoklis, ka tai vajadzētu būt pagaidu atkāpei, kā piemēru minot piecu gadu ierobežojumu, kas vajadzīgs, lai attiecībā uz KF izstrādātu atkrastes tirdzniecības zonas risinājumu.

⁽³⁾ Komisijas Regula (ES) 2015/1222 (2015. gada 24. jūlijs), ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas (OV L 197, 25.7.2015., 24. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Regula (ES) 2016/1719 (2016. gada 26. septembris), ar ko izveido nākotnes jaudas piešķiršanas vadlīnijas (OV L 259, 27.9.2016., 42. lpp.).

⁽⁵⁾ Komisijas Regula (ES) 2017/2195 (2017. gada 23. novembris), ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijas (OV L 312, 28.11.2017., 6. lpp.).

- Piecos no minētajiem sešiem iesniegumiem tika uzsvērts, ka, lai gan (nosacīts) *ad hoc* lēmums par atkāpi var būt pamatots konkrētā gadījuma unikālo īpašību dēļ, atkāpju piešķiršana nav bijusi piemērota alternatīva plašāka tiesiskā regulējuma izveidei, lai nodrošinātu pastāvīgu regulatīvo risinājumu. Šāds regulatīvs risinājums būtu ne vien noderīgs turpmāku hibrīdprojektu gadījumā, bet arī ļautu aizstāt atkāpi pēc noteikta laika, kas būtu nepieciešams, lai vienotos par regulatīvo režīmu un iespējamu atkārtotu sarunu vešanu par KF līgumiem. Sestajā iesniegumā tika atzīts, ka regulējumā ir notikušas izmaiņas, taču tika uzsvērts, ka tas bija dabiski, ka ilgtermiņa projekti savā projekta periodā saskaras ar noteiktām regulējuma izmaiņām.
- Attiecībā uz šāda pastāvīga regulatīva risinājuma saturu, kas neietilpst esošā lēmuma par atkāpi tvērumā, divos iesniegumos tika uzsvērts, ka atbalsts būtu jāsniedz tieši un uz tirgu balstītā veidā (piem., izolēs), nevis netieši, nosakot mākslīgi augstas elektroenerģijas cenas vai īpašu darbības kārtību, piemēram, prioritāru dispečēšanu un atbildības par balansēšanu neesamību. Vienā iesniegumā ir sniegts sīkāks izklāsts, atbalstot atkrastes tirdzniecības zonas kā daudzsoļu risinājumu, kuru nākotnē varētu izmantot arī KF, un uzsverot, ka tirgus plānošanā nevajadzētu nošķirt sauszemes un atkrastes enerģijas ražošanu, vienlaikus atzīstot nepieciešamību precīzāk novērtēt atkrastes tirdzniecības zonu sadales ietekmi.

5. NOVĒRTĒJUMS

- (21) Saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 64. pantu atkāpi no attiecīgajiem noteikumiem, kas ietverti šīs regulas 3. un 6. pantā, 7. panta 1. punktā, 8. panta 1. un 4. punktā, 9., 10. un 11. pantā, 14.–17. pantā, 19.–27. pantā, 35.–47. pantā un 51. pantā, var piešķirt, ja dalībvalsts(-is) (šajā gadījumā gan Dānija, gan Vācija) var pierādīt, ka pastāv būtiskas problēmas mazo izolēto sistēmu vai mazo savienoto sistēmu darbībai.
- (22) Izņemot tālākos reģionus, atkāpe tiek ierobežota laikā un tiek pakļauta nosacījumiem, kas vērsti uz konkurences palielināšanu un integrāciju iekšējā elektroenerģijas tirgū.
- (23) Visbeidzot, atkāpes mērķis ir nodrošināt, lai tā nekavētu pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem, palielinātu elastīgumu, enerģijas uzkrāšanu, elektromobilitāti un pieprasījuma reakciju.

5.1. Maza izolēta vai maza savienota sistēma

- (24) Elektroenerģijas regulā nav paredzētas vispārējas automātiskas atkāpes attiecībā uz mazām savienotām vai mazām izolētām sistēmām. Tādējādi šajā regulā tiek pieņemts, ka, neraugoties uz elektroenerģijas sistēmu izmēru un tehnisko īpašību lielo dažādību ES, visas šādas sistēmas var un vajadzētu ekspluatēt saskaņā ar pilnīgu tiesisko regulējumu.
- (25) Tomēr šo pieņēmumu var atspēkot un tādējādi saskaņā ar Elektroenerģijas regulas 64. panta 1. punktu ir pieļaujama atkāpe no atsevišķu Elektroenerģijas regulas noteikumu piemērošanas, ja dalībvalstis cita starpā pierāda, ka šo noteikumu piemērošana mazām izolētām sistēmām varētu radīt būtiskas problēmas, jo īpaši sakarā ar to ģeogrāfiskās atrašanās vietas apstākļiem vai pieprasījuma profiliem, kuri attiecas uz attiecīgajām sistēmām. Piemēram, ir konstatēts, ka tāda ir situācija dažās mazās un izolētās Vidusjūras salās ar ļoti mazu pieprasījumu ziemā un ievērojamu pieprasījuma pieaugumu īsās tūrisma sezonās ⁽⁸⁾.
- (26) Papildus izolētām sistēmām Elektroenerģijas regulā ir paredzēta iespēja piešķirt atkāpes arī mazām savienotām sistēmām. Tas rada jautājumu par to, kas ir sistēma Elektroenerģijas regulas 64. panta nozīmē. Līdz šim visi Komisijas lēmumi par atkāpes piešķiršanu izolētām sistēmām attiecas uz salām. Fakts, ka vienīgā sistēma, kas skaidri minēta 64. pantā, ir sistēma, kas izveidota Kiprā, t. i., salā, kuras pārvades sistēma pašlaik nav savienota ar citu dalībvalstu pārvades sistēmām, norāda, ka likumdevējs, iekļaujot atkāpes iespēju attiecībā uz mazām izolētām vai mazām savienotām sistēmām, visticamāk, bija domājis, ka tas attiecas uz salām.

⁽⁸⁾ Sk. Komisijas Lēmumu 2014/536/ES (2014. gada 14. augusts), ar ko Grieķijas Republikai piešķir atkāpi no vairākiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK noteikumiem (OV L 248, 22.8.2014., 12. lpp.).

- (27) Pats termins “sistēma” nav definēts ne Elektroenerģijas regulā, ne Elektroenerģijas direktīvā. Tomēr Elektroenerģijas direktīvas 2. panta 42) un 43) punktā ir attiecīgi definēti termini “maza, izolēta sistēma” un “maza, savienota sistēma”. “Mazas, izolētas sistēmas” ir definētas kā “jebkura sistēma, kuras patēriņš 1996. gadā bija mazāks par 3 000 GWh un kurā mazāk nekā 5 % gada patēriņa iegūst no starpsavienojuma ar citām sistēmām”, savukārt “mazas, savienotas sistēmas” ir “jebkura sistēma, kuras patēriņš 1996. gadā bija mazāks par 3 000 GWh un kurā vairāk nekā 5 % gada patēriņa iegūst no starpsavienojuma ar citām sistēmām”.
- (28) Pirmkārt, abās definīcijās tādējādi tiek pieņemts, ka sistēma ir kaut kas tāds, kurā var izmērīt un noteikt elektroenerģijas patēriņu. Otrkārt, to var savstarpēji savienot ar citām sistēmām. Termins “starpsavienotājs” Direktīvas 2. panta 39) punktā (atšķiras no Elektroenerģijas regulas) ir arī definēts kā “ierīce, ar ko savieno elektroenerģijas sistēmas”. Ņemot to vērā, ir skaidri saprotams, ka “sistēmai” ir jābūt kaut kam tādām, kas i) var ietvert patēriņa punktus, un ii) to var savienot ar citām sistēmām, izmantojot elektrības kabeļus. Šķiet, ka tas izslēdz iespēju par “sistēmu” uzskatīt vairākas sistēmas, kas ir savstarpēji pārklājušās un cieši saistītas. Drīzāk vienai sistēmai ir jābūt skaidri atdalāmai no citas. Visskaidrākā atdalīšana, un šis aspekts līdz šim ir arī izmantots Komisijas lietu praksē⁽⁹⁾, ir viena ģeogrāfiskā apgabala topoloģiska atdalīšana no cita apgabala (piem., jūra atdala kādu salu no citām salām un kontinentālās daļas; kalni). Turklāt ir skaidrs, ka “sistēma” ar kaut ko ir jātur kopā un to nevar veidot vairāki pilnīgi neatkarīgi un nesaistīti elementi, tādējādi atsevišķu un savstarpēji nesaistītu salu ķēde neveidotu vienu, bet vairākas sistēmas.
- (29) Šajā gadījumā apgabals, kas ar kabeļiem savienots kā *KF daļa*, atrodas jūras vidū. Vējparki *Baltic 2* un *Kriegers Flak* atrodas uz *Kriegers Flak* rīfa vai tā tuvumā, savukārt vējparkis *Baltic 1* atrodas starp šo rīfu un Vācijas krastu. Tādējādi vējparkus no kontinentālās daļas nepārprotami atdala Baltijas jūra. Tomēr jūra arī atdala vējparkus vienu no otra. Lai gan tie savā starpā ir savienoti ar kabeļiem, šis savienojums neatšķiras no to savienojuma ar kontinentālās daļas sistēmām.
- (30) Tomēr *KF* sistēma ir vienība, ko, izmantojot SEGP, vieno kopīga darbība. SEGP darbojas daudzos veidos, piemēram, kā atsevišķs sistēmas operators, autonomi aprēķinot jaudu, ierosinot korigējošas darbības pārslodzes gadījumā, veicot pasākumus sprieguma stabilitātes nodrošināšanai un iegādājoties kompensācijas tirdzniecības pakalpojumus, kaut arī sistēmas operatoru uzraudzībā, abi PSO ir tīkla elementu īpašnieki. Tādējādi *KF* no citām sistēmām atdala jūra, un to kā vienotu sistēmu saista kopīga darbības koncepcija un kopīga darbības funkcija. Turklāt tas nepārklājas ar citām sistēmām un nevarētu arī apgalvot, ka atsevišķi vējparki veido atsevišķas sistēmas. Neviens no abiem PSO nevar vienpusēji kontrolēt *KF* sistēmas elementus.
- (31) Tādējādi *KF* kombinētā elektrotīkla iekārta kopā ar savienotajiem vējparkiem ir sistēma Elektroenerģijas regulas 64. panta nozīmē.
- (32) *KF* ir arī nepārprotami “maza” sistēma. Attiecībā uz jaunizveidotām sistēmām ir loģiski neattiecināt atsauci uz patēriņu 1996. gadā. Uz šo pārskata gadu joprojām attiecas pirmā Eiropas Parlamenta un Padomes Elektroenerģijas direktīva 96/92/EK⁽¹⁰⁾, joprojām ar sliekšni 2 500 GWh. Vēlākos gados tas tika saglabāts kā atskaites punkts, lai sistēmām novērstu mainīgu statusu, pamatojoties uz izmaiņām to gada patēriņa rādītājos.

⁽⁹⁾ Sk. Komisijas Lēmumu 2004/920/EK (2004. gada 20. decembris) par atkāpi no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/54/EK noteikumiem attiecībā uz Azoru salu arhipelāgu (OV L 389, 30.12.2004., 31. lpp.); Komisijas Lēmumu 2006/375/EK (2006. gada 23. maijs) par atkāpi no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/54/EK noteikumiem attiecībā uz Madeiras arhipelāgu (OV L 142, 30.5.2006., 35. lpp.); Komisijas Lēmumu 2006/653/EK (2006. gada 25. septembris), ar ko Kipras Republikai piešķir atkāpi no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/54/EK noteikumiem (OV L 270, 29.9.2006., 72. lpp.); Komisijas Lēmumu 2006/859/EK (2006. gada 28. novembris), ar ko Maltai piešķir atkāpi no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/54/EK noteikumiem (OV L 332, 30.11.2006., 32. lpp.), un Komisijas Lēmumu 2014/536/ES (2014. gada 14. augusts), ar ko Grieķijas Republikai piešķir atkāpi no vairākiem Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/72/EK noteikumiem (OV L 248, 22.8.2014., 12. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 96/92/EK (1996. gada 19. decembris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (OV L 27, 30.1.1997., 20. lpp.).

- (33) Tomēr, tiklīdz jauna sistēma ir pabeigta un sāk darboties pilnībā, tās patēriņš tajā brīdī ir jāizmanto kā pamats, lai noteiktu, vai sistēma ir "maza". Tā tas ir arī KF gadījumā. KF sistēmai nav ievērojama patēriņa, un tiek lēsts, ka kopējais patēriņš, tostarp tīkla zudumi, ir aptuveni 90 GWh. Arī tuvākajā nākotnē nav gaidāms ievērojams patēriņa pieaugums (piem., izmantojot ūdeņraža ražošanu). Kaut arī patēriņš, kas minēts Direktīvas 2. panta 42) un 43) punktā, iespējams, liek domāt, ka jēdziens "mazas sistēmas" ir saistīts ar "cilvēku" patēriņu un tādējādi ir attiecināms tikai uz apdzīvotām salām, Komisija uzskata, ka nepietiekams māsaimniecību vai rūpniecības pieprasījums neizslēdz iespēju kvalificēties kā "mazai sistēmai". Turklāt, tā kā nav noteikts minimālais sliekšnis, prasība attiecībā uz cilvēku patēriņu sistēmas iekšienē nenodrošinātu nekādu jēgpilnu atdalīšanas kritēriju. Kaut arī Komisijas lēmumi par mazām sistēmām galvenokārt ir vērsti uz īpašu problēmu risināšanu attiecībā uz stabilām un konkurētspējīgām piegādēm iedzīvotājiem, ko nodrošina sistēma, Elektroenerģijas regulas teksts nav formulēts tā, ka atkāpe būtu iespējama tikai attiecībā uz šāda veida problēmām. Tā kā minētajā pantā ir minētas būtiskas problēmas sistēmas darbībai, šo problēmu pamatā var tikpat labi būt gan mijiedarbība starp sistēmu un tajā izvietoto ražošanu, gan mijiedarbība ar pieprasījumu.
- (34) Visbeidzot, KF, kas pats nodrošina ievērojamu starpsavienojuma jaudu, nepārprotami ir "savienots".
- (35) Tādējādi KF ir maza savienota sistēma Elektroenerģijas regulas 64. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē.

5.2. Būtiska problēma sistēmas darbībai

5.2.1. Kas ir būtiska problēma?

- (36) Elektroenerģijas regulas 64. panta formulējums ir ļoti plašs, atsaucoties uz vārdiem "būtiskas problēmas .. sistēmu darbībai". Termins "būtiskas problēmas" nav juridiski definēts, un Komisija savā lēmumu pieņemšanas praksē nav sniegusi šā termina definīciju. Atvērtais formulējums ļauj Komisijai ņemt vērā visas iespējamās problēmas, kas saistītas ar mazo sistēmu īpašo situāciju, ja tās ir būtiskas, nevis tikai nenozīmīgas. Šādas problēmas var ievērojami atšķirties atkarībā no attiecīgās sistēmas ģeogrāfiskajām īpatnībām, ražošanas un patēriņa, kā arī tehnikas attīstības līmeņa (piem., elektroenerģijas uzkrāšana un neliela ražošana).
- (37) Problēmas, kas tika risinātas iepriekšējos lēmumos, bija saistītas ar sociālās saskaņotības un/vai vienlīdzīgu konkurences apstākļu saglabāšanu starp kontinentālo daļu un salām situācijā, kad sistēmas drošībai salā bija nepieciešami papildu pasākumi vai salā bija paredzētas ievērojami lielākas izmaksas nekā kontinentālajā daļā. Tādējādi terminu "darbība" nevajadzētu saprast šauri, piemēram, paredzot nosacījumu, ka bez atkāpes piešķiršanas droša sistēmas darbība nebūtu iespējama. Tā vietā vienmēr ir ticis uzskatīts, ka "problēmas" ietver arī sociālekonomiskās problēmas attiecīgās sistēmas lietotājiem⁽¹⁾.
- (38) Turklāt attiecīgajām problēmām ir jāskar sistēmas darbība. Tāpēc var būt grūti iedomāties pamatojumu, kas būtu balstīts tikai uz ietekmi, kas rodas ārpus sistēmas, piemēram, ietekmi uz valsts subsīdiu shēmām. Tas neizslēdz iespēju, ka nozīmīga var būt tāda "netieša" ietekme kā, piemēram, ietekme uz drošu sistēmas darbību.

5.2.2. KF sistēma kā pirmā šāda veida sistēma

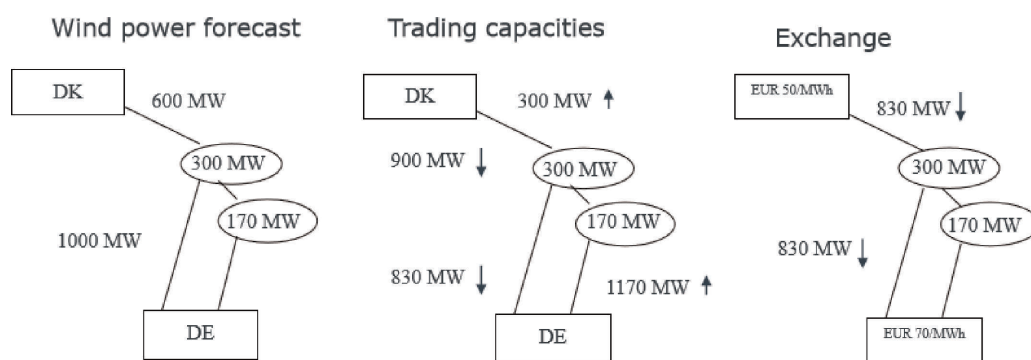
- (39) KF sistēma ir pirmā šāda veida sistēma, kas apvieno savienojuma kabelus starp sauszemes sistēmām un atkrastes vējparkiem, kuri atrodas divās dažādās valstīs, kabeli, kas savieno šos atkrastes vējparkus, tādējādi nodrošinot elektroenerģijas tirdzniecību starp abām sauszemes sistēmām, pretslēguma pārveidotāja staciju starp divām dažādām sinhronām zonām, diviem dažādiem sprieguma līmeņiem, kas savienoti, izmantojot atkrastes transformatoru, un SEGP autonomi (abu PSO operatoru uzraudzībā) pārrauga dažādus sistēmas elementus, vajadzības gadījumā sākot kompensācijas tirdzniecību vai jaudas samazināšanu un nosakot pretslēguma pārveidotāja iestatījuma vērtības.

⁽¹⁾ Sk., piem., Lēmumu 2014/536/ES, kas attiecas uz augstākām elektroenerģijas ražošanas izmaksām salās, un ar tiesību aktiem paredzot tās pašas cenas kā kontinentālajā daļā.

- (40) Pirmās šādas sistēmas izveide ir sarežģīts uzdevums, un tā bija būtiska problēma. Ņemot vērā projekta lielo sarežģītību, laiks no projekta plānošanas līdz galīgai realizācijai bija ļoti ilgs.
- (41) Kad 2010. gadā tika parakstīts dotācijas nolīgums starp Komisiju un PSO, ar kuru KF projektam tika piešķirti ES līdzekļi 150 miljonu EUR apmērā, šajā nolīgumā bija paredzēts, ka KF sistēmas darbības sākums ir plānots 2016. gada jūnijā.
- (42) Tomēr pirmais šāda veida modelis radīja nepieciešamību projekta vidū mainīt sistēmas konfigurāciju. Sākotnēji bija paredzēts izmantot HVDC kabelus, bet, tā kā plānotā HVDC atkrastes platforma sadārdzinājās par aptuveni 250 %, salīdzinot ar paredzētajām izmaksām⁽¹²⁾, sistēmu nācās pārveidot, izmantojot atkrastes maiņstrāvas kabelus. Pārskatītais dotācijas nolīgums tika parakstīts 2015. gada septembrī.
- (43) Šīs pārskatītās struktūras dēļ tika ievērojami samazināta pārvades jauda, kā arī papildus tika veiktas izmaiņas, kas bija nepieciešamas, lai atkrastes vējparku saražoto vēja enerģiju pārvadītu uz krastu. To var pierādīt, salīdzinot divus pārslozdes vadības piemērus, kas dažādos *Energinet.dk* izklāstos Komisijai sniegti attiecīgi 2012. gada 14. novembrī un 2014. gada 3. septembrī.

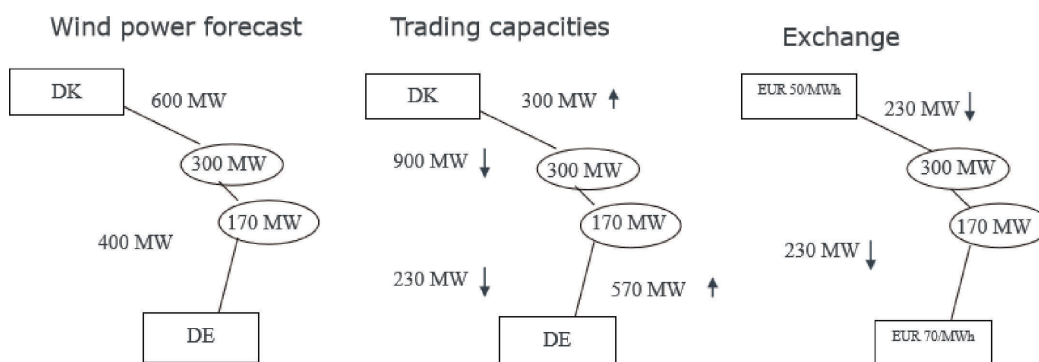
3. attēls

Piemērs balstīts uz 2012. gada projekta plānu

4. attēls

Piemērs balstīts uz 2014. gada projekta plānu

- (44) Saskaņā ar šiem piemēriem, pieņemot, ka vēja jauda abos scenārijos ir vienāda, KF sistēmas jauda, kas darīta pieejama tirgū tirdzniecībai uz Vāciju, 2012. gada projektā bija 830 MW, savukārt 2014. gada projektā – 230 MW. Tomēr jāatzīmē, ka faktiskā atšķirība starp abām projekta uzbūvēm ir ļoti atkarīga no situācijas attiecībā uz vēju⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ 50Hertz sagatavotais materiāls Eiropas Komisijai, kas tika izklāstīts 2014. gada 9. maijā (3. slaidis).

⁽¹³⁾ Pamatojoties uz Vācijas un Dānijas iestāžu informāciju, kas tika sniegta 2020. gada 11. septembrī, jaudas vērtības salīdzina šādi: gadījumā, ja Vācijas un Dānijas atkrastes vējparkiem katram ir vienāda izmantošanas pakāpe, pārvades jauda, kas darīta pieejama tirgū tirdzniecībai uz Vāciju, sākotnējā projekta uzbūvē būtu mainījusies no 600 MW (ja vēja enerģija netiktu ražota) līdz ~ 855 MW (gadījumā, ja vēja enerģijas ražošana būtu aptuveni 50 % no attiecīgajām uzstādītajām jaudām) un pēc tam no ~ 855 MW uz 661 MW (ja vēja enerģijas ražošana būtu maksimāla), savukārt pārskatītajā projekta uzbūvē tā mainītos no 400 MW (ja netiktu ražota vēja enerģija) uz 61 MW (vēja enerģijas ražošanas gadījumā). Pārvades jauda, kas ir pieejama tirgū tirdzniecībai uz Dāniju, sākotnējā projekta uzbūvē būtu mainījusies no 600 MW (ja netiek ražota) uz 0 MW (ja ražošana būtu maksimāla), turpretī pārskatītajā projekta uzbūvē tā būtu 400 MW (ja vēja enerģijas ražošana būtu robežās no 0 % līdz 33 %) un pēc tam mainītos no 400 MW uz 61 MW (ja vēja enerģijas ražošana būtu maksimāla).

- (45) Šīs nozīmīgās izmaiņas projekta plānā atklāj šā projekta konkrēto problēmu. Jaunajā projekta plānā tiek izmantoti neparasti garī maiņstrāvas kabeļi, kuru maiņstrāvas savienojuma kopējais garums pārsniedz 200 km, t. i., garumu, kurā parasti izmantotu līdzstrāvas tehnoloģiju (kā tas bija sākotnēji plānots). Tas rada problēmas attiecībā uz sprieguma stabilitāti KF sistēmā. Lai risinātu šo problēmu, SEGP ir izstrādāta koncepcija, kā uzraudzīt un kontrolēt KF aktīvus un vajadzības gadījumā reaģēt (autonomi, bet PSO operatoru uzraudzībā).
- (46) SEGP reaģēšanas darbībās ietilpst nepieciešamo kompensācijas tirdzniecības apjomu iegāde pārslodzes gadījumā. Liela vēja apstākļos produkcija no atkrastes vējparkiem jau aizpildītu ļoti lielu kabeļu daļu. Ja šādās situācijās būtu nepieciešami lieli minimālie tirdzniecības apjomi, biežāk notiktu liela apjoma kompensācijas tirdzniecība.
- (47) Piemērs. Situācijās, kad cena DE/LU zonā ir augstāka par cenu DK2 zonā, savienojuma kabelis starp Vācijas vējparkiem un Vācijas krastu būtu pārslogots un, lai nodrošinātu minimālu tirdzniecības apjomu šajā kabeļi, būtu nepieciešams veikt kompensācijas tirdzniecību virzienā no DE/LU uz DK. Ja šādā situācijā tirdzniecībai būtu jādara pieejami vismaz 70 % no 400 MW jaudas (tātad 280 MW), šī jauda tiktu izmantota elektroenerģijas plūsmai no DK2 zonas (iespējams, no vēja enerģijas ražošanas Dānijā vai citās Skandināvijas valstīs) uz DE/LU zonu. Tomēr, pievienojot 280 MW un vēja enerģiju no vējparkiem *Baltic 1* un *Baltic 2*, kas atrodas DE/LU tirdzniecības zonā, tiktu pārsniegta tā savienojuma kabeļa jauda, kas savieno šos vējparkus un Vācijas krastu.
- (48) Tādējādi, lai darītu pieejamu šo jaudu, vai nu būtu jāsamazina ražošana no vējparkiem (samazināšana/lejupvērsta pārdispečēšana), vai arī sistēmas operatoriem būtu jāiesaistās kompensācijas tirdzniecībā (elektroenerģijas tirdzniecībā no DE/LU zonas uz DK 2 zonu). Abas pieejas samazinātu fizisko plūsmu kabeļi un novērstu pārslodzi. Tomēr, kā noteikts arī Elektroenerģijas regulas 13. pantā, tirgū nebalstītu lejupvērsta pārdispečēšanu no atjaunojamiem energoresursiem izmanto tikai tad, ja nav citu iespēju. Turklāt ievērojams atjaunojamo energoresursu darba stundu samazinājums varētu negatīvi ietekmēt to darījumdarbību vai atjaunojamās enerģijas atbalsta programmas mērķus. Tādējādi SEGP ir izveidots, lai samazinātu vējparku jaudu tikai kā galējo līdzekli un vispirms novērstu pārslodzi, izmantojot kompensācijas tirdzniecību.
- (49) Tāpēc 16. panta 8. punktā izklāstītā noteikuma piemērošana palielinātu nepieciešamo kompensācijas tirdzniecības apjomu. Tas, bez šaubām, palielinātu KF sistēmas stabilas darbības uzturēšanas sarežģītību, jo būtu vajadzīgas biežākas SEGP intervences un SEGP būtu autonomi jāpārvalda lielāki tirdzniecības apjomi. Tomēr, pamatojoties uz pieejamo informāciju, nešķiet, ka šī sarežģītība varētu apdraudēt pašas KF sistēmas darbības drošību, un tādējādi tā pati par sevi attaisno atkāpes piemērošanu.
- (50) Tomēr šajā ziņā ir svarīgi uzsvērt, ka Elektroenerģijas regulā ir skaidri atzītas vispārējās problēmas attiecībā uz inovatīviem projektiem un jo īpaši attiecībā uz hibrīdaktīviem, kas apvieno starpsavienojumu un sauszemes savienojumus.
- (51) Elektroenerģijas regulas 3. panta l) punktā ir paredzēts, ka “tirgus noteikumi ļauj izstrādāt demonstrējumprojektus ar ilgtspējīgiem, drošiem un mazoglekļa energoresursiem, tehnoloģijām vai sistēmām, kas jāizmanto un jālieto sabiedrības labā”. Tādējādi tiesiskā regulējuma mērķis ir veicināt demonstrējuma projektus. Elektroenerģijas regulas 2. panta 24) punktā demonstrējumprojekts ir definēts kā “projekts, kas demonstrē Savienībā vēl nebijušu tehnoloģiju un kas reprezentē būtisku inovāciju, kas ir daudz attīstītāka par esošajām tehnoloģijām”. Tas nepārprotami attiecas uz KF, kas ir pirmais šāds projekts, un, kā to pierāda arī būtiskie uzdevumi, lai to īstenotu, bija nepieciešama būtiska inovācija, kas krietni pārsniedza tehnikas līmeni tajā laikā.
- (52) Turklāt Elektroenerģijas regulas 66. apsvērumā ir noteikts, ka “[a]tkrastes elektroenerģijas infrastruktūrai ar duālu funkcionalitāti (tā dēvētie “atkrastes hibrīdaktīvi”), apvienojot atkrastes vēja enerģijas pārvadi uz krastu un starpsavienojumiem, arī būtu jāpiemēro atkāpe, piemēram, saskaņā ar noteikumiem, kas piemērojami jauniem līdzstrāvas starpsavienotājiem”. *Kriegers Flak* ir ievērojami sarežģītāks nekā vidējais maiņstrāvas starpsavienojuma projekts, un tāpēc principā tam būtu tiesības saņemt atkāpi saskaņā ar 63. pantu. “Vajadzības gadījumā tiesiskajā regulējumā būtu pienācīgi jāņem vērā minēto aktīvu specifiskā situācija, lai pārvarētu šķēršļus, kas apgrūtina ieviest sabiedrībai

rentablus atkrastes hibrīda aktīvus.” Lai gan šajā apsvērumā ir skaidri minēti izņēmumi attiecībā uz jauniem starpsavienotājiem, tādējādi atsaucoties uz 63. pantu, vārda “piemēram” izmantošana parāda, ka šī nav vienīgā virzība uz īpašu hibrīdaktīvu regulējumu, ko bija paredzēts uzsvērt šajā apsvērumā. Tā kā KF ir pirmais hibrīdaktīvs, ir skaidrs, ka likumdevēji, izstrādājot 66. apsvērumu, par šo projektu zināja un uzskatīja, ka ir iespējams, ka šim projektam varētu būt nepieciešams īpašs tiesiskais regulējums.

- (53) Kaut arī apsvēruma nevar mainīt juridiskās prasības, kas noteiktas Elektroenerģijas regulā attiecībā uz īpašu regulējumu piešķiršanu, izmantojot atkāpes vai izņēmumus, un 3. panta l) punktā nav noteiktas nekādas īpašas prasības par to, kā tiesiskais regulējums attiecināms uz demonstrējuma projektiem, šie abi apsvērumi kopā apliecina likumdevēja gribu, lai Komisija konkrēti ņemtu vērā īpašo situāciju un problēmas attiecībā uz hibrīdaktīviem un demonstrējuma projektiem.
- (54) Ņemot to vērā, KF kā demonstrējuma projekts saskaras ar lielāku sarežģītību. Šīs sarežģītības pakāpi vēl nevar pilnībā demonstrēt, jo šis projekts ir pirmais šāda veida projekts. Tas varētu būt pietiekami, lai minētie aspekti kvalificētos kā problēmas saskaņā ar 64. pantu. Šo jautājumu tomēr varētu atstāt atvērtu, ja būtu citi pietiekami iemesli atkāpes piemērošanai gan atsevišķi, gan kopā ar KF sistēmas kā pirmā šāda veida hibrīdaktīva iepriekš aprakstīto sarežģīto darbību un uzbūvi.

5.2.3. DK2 zonas droša darbība

- (55) Papildus KF sistēmas darbības lielākai sarežģītībai palielinātais kompensācijas tirdzniecības apjoms ietekmētu arī kaimiņos esošās tirdzniecības zonas. DE/LU zona ir liela zona, savukārt DK2 zona ir ievērojami mazāka. Tā rezultātā tiek vairāk ierobežota resursu pieejamība attiecībā uz augšupvērstu un lejupvērstu regulēšanu. Atkāpes piešķiršanas pietiekumā ir apgalvots, ka šos resursus varētu pilnībā izmantot ar to vien, ka tiktu veikta kompensācijas tirdzniecība KF sistēmai.
- (56) Varētu rasties jautājums, vai šāda kompensācijas tirdzniecībai paredzēto resursu tehniskās pieejamības nepietiekamība būtu bieži sastopama, jo kompensācijas tirdzniecība parasti notiktu liela vēja apstākļos, kad DK2 zonā ražošanu nodrošina liels skaits vēja enerģijas ražošanas aktīvu, taču, ņemot vērā daudzās iespējamās situācijas tīklā, šādu iespēju nevar pilnībā izslēgt.
- (57) Neraugoties uz to, KF rīcībā ir arī citi līdzekļi, lai pārvaldītu pārslodzi savā tīklā. Piemēram, gadījumā, kad trūkst resursu kompensācijas tirdzniecībai, KF iekārtu joprojām varētu droši izmantot, ja tiktu samazināta pašas KF sistēmas vējparku daļas jauda. Tas ir skaidri atļauts Elektroenerģijas regulas 13. pantā, ja šāda rīcība ir nepieciešama ekspluatācijas drošības nodrošināšanai.
- (58) Turklāt jāatzīmē, ka tikai sistēmas izmaksu pieaugums vien, neatkarīgi no tā, vai tas ir saistīts ar palielinātām kompensācijas tirdzniecības izmaksām, vai palielinātām izmaksām sakarā ar rezervju iegādi DK 2 apgabalā, pats par sevi nevar būt par pamatu atkāpēm saskaņā ar 64. pantu. Šajā sakarā ir arī jāatzīmē, ka nesenajā Lēmumā par saistībām lietā AT.40461 *DE/DK Interconnector*, kurā tika izskatīti sistemātiski pārrobežu jaudas ierobežojumi saskaņā ar ES konkurences noteikumiem, Komisija uzskatīja, ka papildu izmaksas, ko radījusi palielināta kompensācijas tirdzniecība vai pārvades vajadzības, nevar pieņemt kā pamatojumu pārrobežu plūsmu ierobežošanai ⁽¹⁴⁾.

5.2.4. Tiesiskā palāvēība

- (59) Visbeidzot, lūgumā piešķirt atkāpi ir norādīts, ka pirmās apspriedes par KF projektu sākās jau 2007. gadā un ka projekts kopš tā laika vienmēr ticis plānots, pamatojoties uz īpašu pieeju pārslodzes vadībai, ar kuru tirgum piešķir tikai tās jaudas, kas paliek pāri, atņemot vēja prognozes nākamās dienas posmā.

⁽¹⁴⁾ Sk. Komisijas 2018. gada 7. decembra Lēmumu lietā AT.40461 – *DE/DK Interconnector*: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf.

- (60) Lūgumā arī norādīts, ka kopš 2007. gada ir notikušas būtiskas izmaiņas tiesiskajā regulējumā un konkrēti Elektroenerģijas regulā, ieviešot 16. panta 8. punktu, ir noteiktas jaunas prasības salīdzinājumā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem. Lūgumā piešķirt atkāpi norādīts, ka 2016. gada investīciju lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz pieņēmumu, ka atkrastes vējparki varētu gūt labumu no prioritārās dispečēšanas principa piemērošanas, balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/28/EK ⁽¹⁵⁾, un ka tā rezultātā varētu tikt samazināta jauda, kas paredzēta pārrobežu tirdzniecībai.
- (61) Ņemot to vērā, Komisija vēlētos uzsvērt, ka pārrobežu jaudas palielināšanas princips nav jauna koncepcija un tāpēc šie argumenti nav pieņemami. Pirmkārt, šī koncepcija ir balstīta uz ES tiesību pamatprincipiem un konkrēti uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 18. pantu, kas aizliedz jebkādu diskrimināciju valstspiederības dēļ, un LESD 35. pantu, kas aizliedz kvantitatīvus eksporta ierobežojumus un visus pasākumus ar līdzvērtīgu ietekmi. Otrkārt, ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 714/2009 ⁽¹⁶⁾ 16. panta 3. punktu ir uzlikts pienākums maksimāli palielināt starpsavienojuma jaudu, paredzot, ka “[s]tarpsavienojumu un/vai pārvades tīklu maksimālā jauda, kas ietekmē pārrobežu elektroenerģijas plūsmas, ir pieejama tirgus dalībniekiem, ievērojot droša tīkla darbības standartus”. Turklāt minētās regulas I pielikuma 1.7. punktā ir noteikts, ka PSO “neierobežo starpsavienojumu jaudu, lai atrisinātu pārslodzes problēmas savas kontroles jomā”. Komisija 2010. gada 14. aprīlī lietā AT.39351 *Swedish Interconnectors* ⁽¹⁷⁾ nolēma pieņemt Zviedrijas PSO saistības par to, ka, pamatojoties uz Komisijas sākotnējo novērtējumu, tas ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli Zviedrijas tirgū, ierobežojot pārrobežu jaudu, lai atrisinātu iekšējās pārslodzes problēmu, pretēji tam, kā paredzēts LESD 102. pantā. Līdzīgs provizorisks secinājums, kura rezultātā radušās saistības, tika konstatēts lietā AT.40461 *DE/DK Interconnector* ⁽¹⁸⁾ attiecībā uz Dānijas rietumu daļas (DK 1) un Vācijas/Luksemburgas zonas robežu.
- (62) Balstoties uz iepriekš izklāstītajiem principiem, tirgus dalībniekiem bija jāapzinās pārrobežu jaudas maksimizācijas princips. Jebkurā gadījumā, vēlākais, kopš 2010. gada aprīļa, pamatojoties uz lietu AT.39351 *Swedish Interconnectors*, kļuva skaidrs, ka Komisija interpretē spēkā esošos noteikumus attiecībā uz pārrobežu jaudu. Visbeidzot, pretēji tam, kas apgalvots lūgumā piešķirt atkāpi, ar Regulas (EK) Nr. 714/2009 I pielikuma 1.7. punktu nav *ad infinitum* atļauts samazināt starpzonu jaudu tādu iemeslu dēļ kā darbības drošība, izmaksu lietderība vai negatīvās ietekmes samazināšana elektroenerģijas iekšējā tirgū. Tā vietā gadījumos, kad šāds ierobežojums ir bijis atļauts izņēmuma kārtā, ir skaidri noteikts, ka šāda situācija ir pieļaujama “vienīgi tik ilgi, kamēr netiek rasts ilgtermiņa risinājums”. Tādējādi saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 714/2009 nepārprotami netika atļauts izveidot visu sistēmu tā, lai tās darbības pamatā būtu pastāvīgs samazinājums.
- (63) Tomēr sakarība starp pienākumu maksimāli palielināt pārrobežu jaudu saskaņā ar Elektroenerģijas regulu un prioritārās dispečēšanas un prioritārās piekļuves piešķiršanu atjaunojamiem energoresursiem saskaņā ar Direktīvu 2009/28/EK vismaz dažiem tirgus dalībniekiem nav pilnīgi skaidri uztverama, un pieteikuma iesniedzēji norāda, ka šo jautājumu projekta veicinātāji ir atkārtoti uzdevuši saziņā ar Eiropas Komisiju attiecībā uz pirmo šāda veida projektu. Arī pārvades sistēmas operatori, kas darbojas KF projektā, paturēja prātā iespējamo problēmu attiecībā uz savu iecerēto pieeju pārslodzes vadībai. Viņi vairākkārt iepazīstināja Eiropas Komisijas dienestus ar savu plānoto pieeju. Pieteikuma iesniedzēja ieskatā fakts, ka Eiropas Komisijas dienesti kopš 2010. gada daudzkārtējā saziņā ar projekta veicinātājiem nav pieprasījuši mainīt KF projekta struktūru, lai nodrošinātu maksimizācijas principa piemērošanu, projekta veicinātājiem radīja neskaidrības par šim projektam piemērojamajiem noteikumiem.
- (64) 2010. gada dotācijas pieteikumā KF projektam ⁽¹⁹⁾ bija paredzēts, ka projekta dzīvotspējas nodrošināšanas nolūkā ir jāatrod “padeves prioritārā kārtā” pareiza interpretācija”. Kopējā priekšizpētē, kas tika iesniegta Komisijas dienestiem, tika norādīts, ka “galvenais pieņēmums ir tāds, ka starpsavienojumu jaudu, attiecībā uz kuru nav sagaidāms, ka tā būs vajadzīga vēja enerģijas pārvadei, var darīt pieejamu tūlītēju darījumu tirgū”. Sagaidāmā papildu pārvades jauda tirdzniecībai tādējādi bija tikai tā jauda, kas palikusi pāri pēc saražotās atkrastes vēja enerģijas pārvades uz krastu.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV L 140, 5.6.2009., 16. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 714/2009 (2009. gada 13. jūlijs) par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi tīklam elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecībā un par Regulas (EK) Nr. 1228/2003 atcelšanu (OV L 211, 14.8.2009., 15. lpp.).

⁽¹⁷⁾ https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/39351/39351_1223_4.pdf.

⁽¹⁸⁾ https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40461/40461_461_3.pdf.

⁽¹⁹⁾ 16. lpp., 7. risks.

- (65) Pētījumā arī norādīts, ka, "pamatojoties uz Direktīvu 2009/28/EK, visām valstīm ir prioritāra piekļuve elektrotīklam attiecībā uz atjaunojamiem energoresursiem. Turklāt Vācijas valsts tiesību akti prasa, lai vēgturbīnu elektroenerģiju vienmēr varētu padot Vācijas valsts pārvades tīklā. Tomēr nepietiekamas pārvades jaudas gadījumā oficiālās tīkla piekļuves prasības var atrisināt, izmantojot kompensācijas tirdzniecību vai balansēšanas tirgus pasākumus". Tādējādi gan pārslodzes vadības jautājums, gan iespējamais risinājums, izmantojot kompensācijas tirdzniecību, jau ir ticis apspriests.
- (66) Tomēr turpinājās apspriedes par pieeju pārslodzes vadībai, tostarp ar Eiropas Komisijas dienestiem. Ļoti līdzīgos izklāstos 2012. gada 14. novembrī un (pamatojoties uz pārskatīto projekta plānu) 2014. gada 3. septembrī (*Energinet.DK*) PSO skaidri norādīja, ka "pārslodzes vadības modelis ir būtiska sastāvdaļa, kas ir investīciju lēmuma pamatā". Abos izklāstos tika uzskatāmi aplūkotas iespējamās pretrunīgās interpretācijas par prioritāro piekļuvi, kuras pamatā ir Direktīvas 2009/28/EK 16. pants, no vienas puses, un maksimizēšanas principu, kas paredzēts Regulas (EK) Nr. 714/2009 16. pantā, no otras puses.
- (67) Skaidri aprakstot to, kā PSO ir iecerējuši šo pretrunu atrisināt KF projektā, izklāstos ir aprakstīts, ka "vēja enerģijas ražošanas jauda pārvadei uz sauszemes tīklu tiks rezervēta, pamatojoties uz nākamās dienas prognozi" un ka "atlikusī jauda ir jāpiešķir tirgu sasaistei [tādējādi nosakot tirdzniecībai pieejamo jaudu] un jāizmanto tāpat kā citu starpsavienotāju jauda". Kaut arī 2014. gada izklāstā samazinātā jauda tirgum salīdzinājumā ar iepriekšējo projekta plānu (rakstiski) netika atspoguļota, tomēr tā netika arī slēpta. Gluži pretēji, abos izklāstos ir ievērota viena un tā pati struktūra un, ja tos salīdzina, atšķirība ir skaidri redzama.
- (68) Tādējādi kopš 2010. gada sanāksmēs ar valstu regulatoriem un Eiropas Komisijas dienestiem atkārtoti tika norādīts uz pieejas nozīmi pārslodzes vadībā, uzsverot, ka atšķirīgās sekundāro tiesību aktu juridiskās prasības var uzskatīt par pretrunīgām. Vismaz vēlākajos izklāstos arī tika skaidri atspoguļota plānotā pieeja, kuru projekta puses ir paredzējušas izmantot, lai šo jautājumu atrisinātu, kā arī tās ietekme uz pārrobežu jaudu. Šajos gados valstu iestādes un Komisija ir turpinājušas šo projektu atbalstīt, tostarp ar ievērojamiem finansiāliem ieguldījumiem, nepieprasot izdarīt izmaiņas projekta struktūrā.
- (69) Komisija arī atzīmē, ka ierosinātā koncepcija ir tikusi plaši apspriesta ar attiecīgajām valstu iestādēm un ka neviens no iesaistītajiem valstu regulatoriem pret paredzēto pārslodzes vadības koncepciju nav iebildis. Gluži pretēji, minēto koncepciju sakarā ar jaudas aprēķināšanas metodes apstiprināšanu *Hansa* reģionam apstiprināja visi attiecīgā *Hansa* reģiona regulatori.
- (70) Protams, pašu faktu, ka valstu iestādes un Komisija vairāku gadu garumā nav paudušas tiesiska rakstura iebildumus attiecībā uz projektu, nekādā ziņā nevar uzskatīt par pamatojumu atkāpes piešķiršanai šim projektam. Turklāt, kā uzsvērts arī atbildē uz apspriešanos, attiecībā uz projektiem ar ļoti ilgu īstenošanas periodu ir sagaidāms, ka tiks ieviestas atsevišķas izmaiņas (vai precizējumi) regulatīvajās prasībās. Tomēr, ņemot vērā šā jautājuma sarežģītību un plašo apspriešanos par tiesisko regulējumu, Komisija nevar izslēgt, ka projekta puses varētu būt pamatoti pieņēmušas, ka projektu var turpināt, kā plānots. Tas atzīts arī vairākos iesniegumos Komisijai, tostarp tajos, kuros atkāpe tiek vērtēta samērā kritiski. Turklāt, ja valstu regulatori, ministrijas vai Komisija būtu cēlušies iebildumus, iespējams, projektu varētu būt bijis iespējams pirms tā darbības sākuma pielāgot, piemēram, palielinot pieslēguma jaudu uz sauszemes, lai tiktu ņemtas vērā palielinātās tirdzniecības plūsmas (kā sākotnēji bija plānots, bet pēc tam šīs prasības tika pazeminātas, izdarot projekta grozījumus).
- (71) Iemesls tam, ka jautājums par pārslodzes vadību minēts kā būtiska investīciju lēmuma sastāvdaļa, bija tāds, ka investīciju lēmumā bija jāņem vērā visu iesaistīto pušu intereses. Tas ietvēra lomu, kāda ir atkrastes vēja ietaisēm, kas ir saņēmušas subsīdijas, izmantojot dažādas valsts atbalsta sistēmas. Ir skaidrs, ka gadījumā, ja tirdzniecībai būtu jāpiešķir maksimālā jauda, tas palielinātu varbūtību, ka tiks samazināta jauda atkrastes vēja ietaisēm.

- (72) Protams, ciktāl jaudas samazināšana ir uz tirgu nebalstīta pieeja, 13. panta 7. punkts dod attiecībā uz šīm ražošanas ietaisēm tiesības uz pilnīgu finansiālu kompensāciju par zaudētiem ieņēmumiem no atbalsta shēmām un zaudējumiem nākamās dienas tirgū. Ja zaudētie ieņēmumi (piem., no tekošās dienas tirgus vai sistēmas pakalpojumiem) varētu pārsniegt šo vērtību, Elektroenerģijas regulā nav paredzēts nekāds kompensācijas pienākums (lai gan šāds pienākums varētu izrietēt no valsts tiesību aktiem). Jebkurā gadījumā būtisks atkrastes vējparku jaudas samazināšanas pieaugums ievērojami mainītu projekta pamatpieņēmumus, kuru mērķis bija palielināt atkrastes vējparku iespējas pārvadīt elektroenerģiju uz krastu, palielināt elektroenerģijas piegādes drošumu DK2 zonai un palielināt tirdzniecības jaudu, vienlaikus būtiski nemainot esošo atkrastes vējparku situāciju vai prioritāti, kas piešķirta viņu nodrošināšanai saskaņā ar attiecīgo valsts regulējumu. Ja projekta puses būtu zinājušas, ka, neraugoties uz vējparku prioritārajām piekļuves tiesībām, tirdzniecībai ir jādara pieejama maksimālā jauda, šis projekts, iespējams, nekad netiktu realizēts.
- (73) Ņemot vērā notikušo regulāro saziņu ar valstu regulatoriem, ministrijām un Komisiju, kurā tika skaidrota plānotā pieeja, ir ticama iespēja, ka projekta puses varēja pārprast tiesisko situāciju. Ņemot to vērā un ievērojot arī to, ka problēmām, ar kurām ir jāsaskaras šajā konkrētajā hibrīdaktīvu demonstrējuma projektā, ir jāpievērš īpaša uzmanība, tādu juridisko prasību piemērošanu, kas paredzētu būtiskas izmaiņas projekta pamatos un kas, ja par tām būtu bijusi skaidrība jau agrāk, varētu apturēt projekta realizāciju vai mainīt projekta pamatus, patiešām varētu uzskatīt par būtisku problēmu attiecībā uz mazu savienotu sistēmu darbību.
- (74) Tādējādi Komisija var secināt, ka Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punkta pilnīga piemērošana KF sistēmai radītu būtiskas problēmas attiecībā uz mazu savienotu sistēmu darbību.

5.3. Atkāpes piemērošanas joma

- (75) Atkāpe attiecas uz starpzonu jaudas aprēķināšanu un sadali KF starpsavienojumā, atkāpjoties no Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā izklāstītajām prasībām, ciktāl tajā noteikts minimālais sliekšnis 70 % no KF starpsavienojuma *kopējās* pārvades jaudas. Tā vietā Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punkts ir jāpiemēro gadījumos, ciktāl tiek darīti pieejami vismaz 70 % no *atlikušās* jaudas, un tas nozīmē vismaz 70 % no jaudas, kas palikusi pāri, kad atskaitīta jauda, kura vajadzīga produkcijas pārvadei no vējparkiem *Baltic 1*, *Baltic 2* un *Kriegers Flak* uz to attiecīgajām sauszemes sistēmām, pamatojoties uz dienas prognozēm par elektroenerģijas ražošanu šajos vējparkos.
- (76) Ja citos noteikumos attiecībā uz “minimālo sliekšni” ir dota atsauce uz Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā noteikto, tas ir jāinterpretē kā atsauce uz šajā lēmumā noteikto minimālo sliekšni. Tas attiecas arī uz elektrotīkla kodeksiem un vadlīnijām, tostarp JPPV, NJP un EB, kā arī uz noteikumiem, nosacījumiem un metodiku, kuru pamatā ir minētās Komisijas regulas.
- (77) Visas pārējās Elektroenerģijas regulas 16. pantā izklāstītās prasības paliek spēkā, jo īpaši prasība darīt pieejamu starpsavienojumu maksimālo jaudas līmeni, kas ir atbilstīgs drošas tīkla darbības drošības standartiem.

5.4. Netiek kavēta pāreja uz atjaunojamo enerģiju, lielāku elastīgumu, enerģijas uzkrāšanu, elektromobilitāti un pieprasījumu reakciju

- (78) Ar Elektroenerģijas regulas 64. pantu tiek paredzēts, ka šā lēmuma mērķis ir nodrošināt, lai tas nekavētu pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem, palielinātu elastīgumu, enerģijas uzkrāšanu, elektromobilitāti un pieprasījumu reakciju.
- (79) Lēmuma par atkāpi mērķis ir radīt labvēlīgus apstākļus pirmajam šāda veida demonstrējuma projektam, kura mērķis ir labāka atjaunojamo energoresursu integrācija elektroenerģijas sistēmā. Tādējādi tas nekavē pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem. Turklāt tam nav arī ievērojamas ietekmes uz elektromobilitāti vai pieprasījumu reakciju.
- (80) Attiecībā uz lielāku elastīgumu un enerģijas uzkrāšanu ir svarīgi atzīmēt, ka elastīguma pakalpojumu (tostarp uzkrāšanas) iespēja atbalstīt elektroenerģijas sistēmu ir tieši atkarīga no tā, lai šiem pakalpojumu sniedzējiem tiktu nosūtīti precīzi un skaidri signāli par investīcijām un dispečēšanu. Ja tirdzniecības zonā pastāv strukturāla pārslodze, tas rada sagrozītus investīciju signālus attiecībā uz konkrētai atrašanās vietai paredzētiem elastīguma pakalpojumiem. Piemēram, investīcijas ūdeņraža ražošanā vai enerģijas uzkrāšanā akumulatoros KF sistēmā varētu

būt dzīvotspējīgākas tiesiskajā regulējumā, kurā pareizi atspoguļota pārslodze starp KF sistēmu un abām sauszemes sistēmām. Ņemot vērā būtiskās tehnoloģiskās problēmas, kas saistītas ar atkrastes investīcijām, nevar automātiski uzskatīt, ka šādas investīcijas būtu dzīvotspējīgas, ja KF sistēmai būtu atsevišķa atkrastes tirdzniecības zona, taču ir skaidrs, ka pieejai saskaņā ar lēmumu par atkāpi var būt negatīva ietekme uz šādu investīciju potenciālu salīdzinājumā ar risinājumu, kas paredz atkrastes tirdzniecības zonas izveidošanu.

- (81) No otras puses, Elektroenerģijas regulas 64. pantā nav paredzēts, lai ar lēmumiem par atkāpi tiktu maksimizēts elastīguma vai enerģijas uzkrāšanas potenciāls, bet ir noteikta tikai prasība "nodrošināt, lai atkāpe to nekavētu". Citiem vārdiem sakot, atkāpe nenovērš attīstību, kas bez atkāpes piemērošanas būtu notikusi dabiski. Tomēr nav skaidrs, vai KF sistēma bez atkāpes piemērošanas darbotos kā atsevišķa atkrastes tirdzniecības zona. Kā uzsvēruši arī respondenti apspriešanās, atkrastes tirdzniecības zonai varētu būt ievērojamas priekšrocības attiecībā uz tirgus darbību, pārredzamību un tīkla aktīvu efektīvu izmantošanu, tomēr tā ietver arī zināmu sarežģītību, piemēram, attiecībā uz izmaksu un ieguvumu sadali. Neizveidojot atkrastes tirdzniecības zonu, nav skaidrs, vai Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punkta pilnīga īstenošana KF projekta kontekstā pati par sevi sniegtu precīzākus investīciju signālus attiecībā uz elastīguma pakalpojumiem vai uzkrāšanu.
- (82) Tādējādi, lai gan atkāpe nekavē pāreju uz lielāku elastīgumu, tostarp enerģijas uzkrāšanu, ir svarīgi ņemt vērā vajadzību pēc pienācīgiem investīciju signāliem un tās ietekmi uz iespējamām uzkrāšanas vai citām elastīguma investīcijām attiecībā uz atkāpes nosacījumiem.

5.5. Atkāpes ierobežošana laikā un nosacījumi, kas vērsti uz konkurences palielināšanu un integrāciju iekšējā elektroenerģijas tirgū

- (83) Elektroenerģijas regulas 64. pantā ir skaidri noteikts, ka atkāpe tiek ierobežota laikā un tiek pakļauta nosacījumiem, kas vērsti uz konkurences palielināšanu un integrāciju iekšējā elektroenerģijas tirgū.

5.5.1. Laika ierobežojums

- (84) Laika ierobežojumu tādējādi nevar pamatot tikai ar proporcionalitātes principu, piemēram, ka ar īsāka termiņa atkāpi varētu atrisināt attiecīgās problēmas vai ka ilgāka termiņa atkāpe tirgus dalībniekiem radītu nesamērīgu slogu. Elektroenerģijas regulā ir paredzēts *obligāts* ierobežojums vairāku mērķu labad. Pirmkārt un galvenokārt, šajā regulā tiek pieņemts, ka vispārējo tiesisko regulējumu var piemērot attiecībā uz visām situācijām iekšējā tirgū un ka šāda vispārēja piemērošana ir izdevīga sabiedrībai. Kaut arī šīs regulas 64. pantā tiek atzīts, ka īpašās situācijās var būt nepieciešamas atkāpes, šīs atkāpes var palielināt visas sistēmas sarežģītību un radīt šķēršļus integrācijai arī kaimiņos esošajos apgabalos. Turklāt atkāpes pamatojums parasti balstās uz tā laika tehnisko un tiesisko regulējumu un uz konkrētu tīkla topoloģiju. Visas šīs situācijas noteikti kādreiz mainīsies. Visbeidzot, ir svarīgi, lai tirgus dalībnieki spētu pietiekami savlaicīgi paredzēt regulējuma izmaiņas. Tādējādi visām atkāpēm ir jābūt ierobežotām laikā.
- (85) Vienīgā situācija, kad Elektroenerģijas regulā ir paredzēta vispārējas atkāpes iespēja bez laika ierobežojumiem, attiecas uz tālākajiem reģioniem LESD 349. panta nozīmē, kurus acīmredzamu fizisku iemeslu dēļ nevar savienot ar Savienības enerģijas tirgu. Tas ir viegli saprotams, jo šiem reģioniem nav nekādas ietekmes uz elektroenerģijas iekšējo tirgu. Tā kā KF nav tālākais reģions, atkāpes laika ierobežojumam ir jābūt skaidri noteiktam un paredzamam.
- (86) Lūgumā piešķirt atkāpi tiek ierosināts laika ierobežojums, pamatojoties uz triju atkrastes vējparku darbību un pieslēgumu. Tādējādi šķiet, ka šāds formulējums nav neierobežots laikā. Tomēr šis nosacījums nav pietiekami precīzs attiecībā uz to, kas joprojām ir sākotnējo vējparku "darbība", un neļauj trešām personām pietiekami savlaicīgi paredzēt tiesisko regulējumu.

- (87) Lai novērstu neskaidrības, būtu skaidri jānosaka, vai atkrastes vējparks, kas savienots ar KF sistēmu, joprojām ir viens no sākotnējiem vējparkiem. Tādējādi jebkurā gadījumā būtu jāpievieno nosacījums, ka no dienas, kad kāds no šiem trim vējparkiem pārtrauc darboties, izņemot parasto tehnisko apkopi vai remontu uz ierobežotu laiku, vai arī ja tajā ir jāveic būtiskas izmaiņas, kas tiek uzskatīts par vismaz tādu gadījumu, kurā ir nepieciešams jauns pieslēguma līgums, vai ja vējparka ražošanas jauda tiek palielināta par vairāk nekā 5 %, pirms atlikušās jaudas aprēķināšanas šā vējparka produkciju vairs neatskaita no kopējās pārvades jaudas, tādējādi palielinot starpsavienotāja tirdzniecībai pieejamo jaudu.
- (88) Tomēr, ja viens vai divi vējparki pārstāj darboties vai kā citādi gūt labumu no atkāpes, tas negatīvi neietekmē pārējo vējparku komerciālo situāciju vai sistēmas darbību. Tādējādi atkāpe netiek pārtraukta tikai tāpēc, ka vienā no vējparkiem saražotā produkcija vairs nav tiesīga uz *ex ante* atskaitījumu no kopējās pārvades jaudas, bet tikai tad, ja visi trīs vējparki vairs nav tiesīgi uz šādu atskaitījumu.
- (89) Attiecībā uz piemēroto atkāpes ilgumu Komisija atzīmē, ka tūlītējai to noteikumu piemērošanai, pamatojoties uz kuriem atkāpe tiek lūgta, būtu vajadzīgas būtiskas izmaiņas KF regulatīvajos un tirdzniecības noteikumos, kas varētu negatīvi ietekmēt vējparku darbību.
- (90) No otras puses, Komisija atzīmē, ka atkāpes piešķiršana tik ilgu laiku, kamēr vējparki darbojas un ir saistīti, varētu nozīmēt, ka atkāpe būtu piemērojama 20 gadus vai ilgāk, ņemot vērā atkrastes vējparku vidējo darbības laiku. Tik ilga atkāpe varētu radīt būtiski nelabvēlīgāku situāciju attiecībā uz tirgus integrāciju.
- (91) Turklāt ir svarīgi, lai atkāpe attiecībā uz KF neradītu negrozāmu un neelastīgu, t. i., zināmā mērā svešu, elementu jaunizstrādātajā atkrastes tiesiskajā regulējumā. Lai nodrošinātu pietiekamu elastīgumu, bet vienlaikus saglabātu pietiekamu noteiktību un paredzamību attiecībā uz visām projekta pusēm un citiem tirgus dalībniekiem, būtu jāizveido regulējuma regulāras pārskatīšanas kārtība, kas tiktu apstiprināta šajā lēmumā par atkāpi.
- (92) Tāpēc Komisijai ir jāpanāk līdzsvars starp KF projekta partneru un to kaimiņos esošo dalībvalstu likumīgajām interesēm, kuras ir uzticējušās pirmajam šāda veida projektam izstrādātā regulatīvā risinājuma likumībai, un ES patērētāju un ražotāju interesēm gūt labumu no pārrobežu plūsmu maksimalizēšanas principa.
- (93) Komisija ņem vērā to, ka ir iespējams izstrādāt un ieviest regulatīvu risinājumu, kurā nebūtu paredzēta atkāpe ⁽²⁰⁾, taču tam būtu vajadzīgs ievērojami ilgs laiks un tas arī radītu ievērojamu sarežģītību. Tas pats attiecas uz nepieciešamajiem līgumiskajiem pielāgojumiem jaunajā regulatīvajā režīmā, kas atbilstu ES noteikumiem. Turklāt, tā kā atkrastes hibrīdaktīvu tiesiskais regulējums pašlaik tiek apspriests, būtu jāparedz pietiekami ilgs laiks, lai nodrošinātu, ka šādi pielāgojumi netiek sākti, pirms nav nodrošināts stabils un skaidrs pamats. Tādēļ šķiet atbilstīgi piešķirt atkāpi uz 10 gadiem.
- (94) Tomēr nevar pilnībā izslēgt, ka arī turpmāk būs nepieciešamas atkāpes, lai saglabātu ekonomisko līdzsvaru un nodrošinātu KF sistēmas dzīvotspēju arī pēc šā 10 gadu perioda. Tādējādi Komisija var pagarināt šo periodu, ja tas ir pamatoti. Atkāpes piemērošanas periodam, ietverot visus pagarinājumus, nevajadzētu būt garākam par 25 gadiem, jo tas pārsniegtu vējparku paredzamo atlikušo darbības laiku.
- (95) Komisijas pārskatā par jebkuru termiņa pagarināšanas lūgumu ir jāiekļauj novērtējums par to, vai ir iespējams mainīt projekta struktūru tādā veidā, kas ļautu pilnībā integrēt KF sistēmu vispārējā tiesiskajā regulējumā, piemēram, izmantojot atkrastes tirdzniecības zonu definīciju. Veicot šādas izmaiņas projekta struktūrā, pienācīgi ir jāņem vērā ekonomiskais līdzsvars, kas noteikts saskaņā ar lēmumu par atkāpi. Detalizēta procedūra šāda pagarinājuma piemērošanai un piešķiršanai ir noteikta 5.5.3. iedaļā.

⁽²⁰⁾ Apspriedē ieinteresētās personas īpaši norādīja uz iespēju projektam izveidot atkrastes tirdzniecības zonu.

5.5.2. Citi nosacījumi

- (96) Attiecībā uz tālākajiem nosacījumiem tirdzniecībai pieejamās minimālās jaudas palielināšanas noteikšana citādi nemainītā projektā tiešā veidā atjaunotu problēmu, kas ir jāatrisina ar atkāpes piemērošanu attiecībā uz tām stundām, kad KF sistēmā ir pārslogoti kabeļi. No otras puses, ja šie kabeļi nav pārslogoti, jebkurā gadījumā ir piemērojams maksimalizēšanas princips, tāpēc ir jādara pieejama tehniski iespējamā maksimālā jauda līdz pārvades sistēmas kopējai pārvades jaudai.
- (97) Tas nozīmē, ka ilgtermiņā nevar pilnībā izslēgt iespēju palielināt pieejamo jaudu. Konkrētāk, iepriekšējos projekta plānos arvien bija paredzēta papildu līdzstrāvas kabeļu būvniecība, un šie plāni tika atcelti, jo vajadzīgo komponentu izmaksas pieauga 2,5 reizes (sk. iepriekš 40.–42. punktu). Tādējādi nav izslēgts, ka šādas investīcijas varētu tikt veiktas nākotnē. Proti, KF dotāciju nolīgumā bija paredzēta iespēja Zviedrijas vējparku integrēt KF sistēmā, un šāda scenārija gadījumā tika ierosināta iespēja palielināt jaudu.
- (98) Ja jauni tehnoloģiski vai tirgus notikumi vai investīcijas jaunos atkrastes vējparkos KF tuvumā ietver esošās sistēmas modernizāciju vai jaunu kabeļu būvniecību, palielinot tirdzniecībai pieejamo jaudu finansiāli dzīvotspējīgi (ņemot vērā vajadzību nodrošināt drošu KF sistēmas un kaimiņos esošo sistēmu elektrostaciju darbību), šādas investīcijas būtu jāveic. Termiņa pagarināšanas lūgumu gadījumā Komisijas novērtējumā iekļauj arī to, vai šādas investīcijas papildu jaudā ir pamatoti sagaidāmas.
- (99) Ja elastīguma pakalpojumu sniedzēji izrāda konkrētu interesi par tādu projektu realizēšanu KF sistēmā vai tās tuvumā, kas varētu palielināt nepieciešamo tirdzniecībai pieejamo jaudu, izmantojot elastīguma pakalpojumus (piem., uzkrājot pāri palikušo vēja enerģiju atkrastes akumulatoros), šādas investīcijas attiecīgajām valsts iestādēm ir pienācīgi jāņem vērā, izmantojot to potenciālu, lai palielinātu tirdzniecībai pieejamo jaudu līdz minimālajai vērtībai, kas noteikta Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā.

5.5.3. Iespējamo termiņa pagarināšanas lūgumu procedūra

- (100) Lai Komisija varētu novērtēt, vai atkāpe būs nepieciešama arī turpmāk, ņemot vērā iespējamās nākamās skaidrojuma un izmaiņas hibrīdprojektu tiesiskajā regulējumā, valsts iestādes pietiekami savlaicīgi pirms atkāpes piemērošanas perioda beigām Komisijai ziņo, vai tās uzskata, ka ir vajadzīgs atkāpes piemērošanas termiņa pagarinājums. Ja valsts iestādes vēlas pieprasīt pašreizējo atkāpes piemērošanas termiņu pagarināt, kopīgs lūgums ir jāiesniedz pietiekami savlaicīgi pirms atkāpes piemērošanas perioda beigām, lai varētu rūpīgi analizēt termiņa pagarināšanas lūgumu un savlaicīgi informēt tirgus dalībniekus par turpmāko tiesisko regulējumu attiecībā uz KF. Jebkurā šādā lūgumā iekļauj izmaksu un ieguvumu analīzi, kas parāda atkāpes ietekmi gan uz KF sistēmu, gan reģionālā un Eiropas līmenī, salīdzinot vismaz ar iespējām turpināt piemērot atkāpi tās pašreizējā formā, palielinot pieejamo jaudu, veicot papildu investīcijas, un pilnībā integrējot KF sistēmu vispārējā tiesiskajā regulējumā attiecībā uz atkrastes hibrīdaktīviem, kas piemērojams termiņa pagarināšanas lūguma iesniegšanas laikā.
- (101) Pieņemot lēmumu par termiņa pagarināšanas lūgumu, Komisija pienācīgi ņem vērā savienoto vējparku un iesaistīto sistēmu operatoru ekonomiskās intereses, kā arī atkāpes plašāku sociālekonomisko ietekmi reģionālā un Eiropas līmenī. Konkrētāk, pārskatā ir jānosaka, vai un kā KF sistēma būtu jāintegrē plašākā hibrīdaktīvu tiesiskajā regulējumā.
- (102) Lai pienācīgi ņemtu vērā tiesiskā regulējuma izmaiņas, kā arī tehnoloģiju un tirgus attīstību, termiņa pagarināšanai (ja tāda tiek piešķirta) vajadzētu būt ierobežotai laikā.
- (103) Ja Komisija izdara secinājumu, ka, lai varētu piešķirt pagarinājumu, ir jāveic izmaiņas šajā lēmumā izklāstītajā regulatīvajā pieejā vai ka konkurences vai tirgus integrācijas palielināšanai ir vajadzīgi citi nosacījumi, to īstenošanai tiek piešķirts pietiekami ilgs laiks, savlaicīgi nodrošinot arī iepriekšēju paziņojumu citiem tirgus dalībniekiem par iespējamām pieejamās pārrobežu jaudas izmaiņām,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Attiecībā uz *Kriegers Flak* kombinēto elektrotīkla iekārtu tiek piešķirta atkāpe no noteikumiem, kas paredzēti 16. panta 8. punktā Regulā (ES) 2019/943 par elektroenerģijas iekšējo tirgu. Aprēķinot, vai tiek sasniegti minimālie starpzonu tirdzniecībai pieejamie jaudas līmeņi, minimālās jaudas aprēķināšanai izmantojamā jaudas bāze ir atlikusī jauda, kas palikusi pāri pēc tam, kad atskaitīta jauda, kas vajadzīga, lai nākamās dienas posmā prognozēto produkciju, kas saražota vējparkos, kuri savienoti ar *Kriegers Flak* kombinēto tīkla iekārtu, pārvadītu uz attiecīgajām valstu sauszemes sistēmām, nevis kopējā pārvades jauda.

Regulas (ES) 2019/943 16. panta 1. punkts arī turpmāk ir pilnībā jāpiemēro, un *Kriegers Flak* kombinētās elektrotīkla iekārtas un pārvades tīklu maksimālais jaudas līmenis, ko ietekmē *Kriegers Flak* kombinētās elektrotīkla iekārtas pārrobežu jauda, sasniedzot *Kriegers Flak* kombinētās elektrotīkla iekārtas kopējo tīkla jaudu, tiek darīts pieejams tirgus dalībniekiem, kas atbilst drošas tīkla darbības drošības standartiem.

2. pants

Saskaņā ar 1. pantu piešķirtā atkāpe aptver visas Regulā (ES) 2019/943 un Komisijas regulās, kuru pamatā ir šī regula, noteiktās atsaucis uz minimālo jaudu, kas ir jādara pieejama tirdzniecībai saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 16. panta 8. punktu.

3. pants

Saskaņā ar 1. pantu piešķirto atkāpi piemēro līdz 10 gadiem pēc šā Komisijas lēmuma pieņemšanas. Šo periodu Komisija var pagarināt saskaņā ar 4. pantu. Kopējais šīs atkāpes ilgums, ietverot visus pagarinājumus, nepārsniedz 25 gadus.

Ja kāds no trim vējparkiem, kas savienoti ar *Kriegers Flak* kombinēto elektrotīkla iekārtu, pārstāj darboties, izņemot parasto tehnisko apkopi vai remontu uz noteiktu laiku, vai ja uz šādu vējparku attiecas būtiskas izmaiņas, šajā vējparkā prognozētā saražotā elektroenerģija vairs nav jāatskaita saskaņā ar 1. pantu, tādējādi palielinot starpsavienotāja tirdzniecībai pieejamo jaudu. Nav jāņem vērā ražošanas pārtraukumi zemu tirgus cenu vai sistēmas operatoru norādījumu dēļ. Pārveidojumus uzskata par nozīmīgiem vismaz tad, ja ir nepieciešams jauns pieslēguma līgums vai ja vējparka ražošanas jauda tiek palielināta par vairāk nekā 5 %.

4. pants

Dānijas un Vācijas iestādes var lūgt Komisiju pagarināt 3. pantā noteikto atkāpes piemērošanas periodu. Šādu lūgumu iesniedz pietiekami savlaicīgi pirms minētā atkāpes piemērošanas perioda beigām. Jebkurā atkāpes pagarināšanas lūgumā ietver analīzi par izmaksām un ieguvumiem attiecībā uz regulatīvo pieeju, kas izvēlēta saskaņā ar šo atkāpi, tostarp kvantitatīvo analīzi. Minētajā lūgumā sniedz arī iespējamo alternatīvo risinājumu analīzi, proti, par *Kriegers Flak* kombinētās elektrotīkla iekārtas integrāciju vispārējā regulētajā atkrastes hibrīdaktīvu sistēmā, ko piemēro tajā laikā, atsevišķas atkrastes tirdzniecības zonas izveidošanu *Kriegers Flak* kombinētajai elektrotīkla iekārtai un/vai papildu investīciju veikšanu, lai palielinātu pieejamo pārvades jaudu. Ja Komisija, izskatot termiņa pagarināšanas lūgumu, secina, ka ir vajadzīgas izmaiņas regulatīvajā pieejā, kas izklāstītas šajā lēmumā, vai ka ir vajadzīgi citi nosacījumi, lai palielinātu konkurenci vai tirgus integrāciju, to īstenošanai tiek paredzēts pietiekami ilgs laiks, savlaicīgi nodrošinot arī iepriekšēju paziņojumu citiem tirgus dalībniekiem par iespējamām pieejamās pārrobežu jaudas izmaiņām.

5. pants

Ja elastīguma pakalpojumu sniedzēji izrāda konkrētu interesi par tādu projektu realizēšanu, kas varētu palielināt pieejamo jaudu tirdzniecībai *Kriegers Flak* kombinētajā elektrotīkla iekārtā, izmantojot elastīguma pakalpojumus, Dānijas un Vācijas iestādes pienācīgi apsver šādas investīcijas, izmantojot to potenciālu palielināt tirdzniecībai pieejamo jaudu līdz minimālajai vērtībai, kas noteikta Elektroenerģijas regulas 16. panta 8. punktā. Ja šādas investīcijas tiek ierosinātas, bet netiek realizētas *Kriegers Flak* kombinētajā elektrotīkla iekārtā, valsts iestādes par to informē Komisiju.

6. pants

Lēmums ir adresēts Dānijas Karalistei un Vācijas Federatīvajai Republikai.

Brišēlē, 2020. gada 11. novembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Kadri SIMSON
